

Udvardy Zoltán

Eljegyzés

„Trăiască Partidul Comunist Român!” A fiatalember végre kinyújtotta lábait, s miközben az ismerős feliratot böngészte a szemben ülő néni kezében gyűrődő, jóféle sülteket rejtő, szalvétaként körbetekert újságpapíron – a lap fotója egy hivatalos pártünnepségen készülhetett –, ügyelt arra is, hogy a puha műbőr üléssel masszírozta kissé hátát, melyen nemrég még nyomot hagyott a csurig pakolt, fémvázás hátizsák.

A zsákot most csak a Szentlélek tartotta meg a fejük fölött, a poggyászrekeszben, ahová nemrég begyömöszölte.

Lehámozta magáról hosszú ujjú trikóját; valószerűtlen optimizmussal vigyorgott fel fehér pólójáról a karikatúra-ember nyáron még oly aktuális vigyora: „No school, no job, no problem!”

Hát, ebből a három állításból most egyik sem igaz – sóhajtott a fiú, és hallgatni kezdte a kerekek kopogását.

– Jancsi! Jancsi! – zakatolta a vonat, s a fiú újra látta, ahogy az a lány, akitől pár órája elbúcsúzott, talán véglegesen, tesz néhány lépést őutána, s úgy hallotta, mintha a nevét kiáltaná.

De éppen jött az autóbusz a Keleti felé, s neki mennie kellett már, s ott zötykölődött a hátán az irgalmatlan méretű, nehéz zsák az alumínium melevítőivel.

Mit akart, vajon mit akarhatott mondani neki, éppen most, mikor már

kitették a pontot egy hosszú mondat legvégére? Talán átalakult volna ez a pont, ha megfordul, ha arra a buszra mégsem száll fel, kérdőjellé?

A vonat lusta döccenésekkel hagyta el a Keleti Pályaudvar váltórendszerét, hogy nagyot sóhajtván, hosszú gerincét kiegyenesítve, lassan nekifeküdjön az egyre sűrűsödő, ősz végi sötétségnek. A fiatalember hunyorgó szemmel nézte a távolban vereslő ötágú csillagot. Városszéli üzem homlokzata lehet.

Mire a Nord-Orient Expressz gyorsulni kezdett, friss levegőt szippantva, a végtelen mezőkön át zötyögve Szolnok, majd Brassó felé, nem csak a táskák, poggyászok rendeződtek el: Jancsi előtt nagyjából összeállt útítársainak tablóképe is. Székelyföldi kisváros várja az egyiket, szilágysági falvacska a másikukat. Gyöngyszem-városkák, magház-falvak különös nevével nyílt meg számára, már itt, a vonaton az a másik, rejtett magyar világ, ahová – ismét, már sokadjára – elindult.

Ebbe a világba rajta kívül mind hazatértek: többnyire idősebb asszonyok voltak az útítársak. Az egyikük leánya, egy csillogó, barna szemű szépség állt közelebb, korban is, Jancsihoz. És maga, vetődött fel az udvarias kérdés kicsit később, a belföldi használatra is igénybe vehető kocsiban evidens módon, maga ugye csak itt, Magyarországon belül megy valahová? Vagy talán Romániába utazik?

Életemben egyszer ha voltam Romániában, villant egyet János szeme.

Aztán úgy folytatta: „Most sem Romániába megyek, csak ide, Erdélybe”, amire nagy nevetés volt a válasz. A hangulat érezhetően feloldódott. Festménybe illő mosoly: Jancsira még egy gyönyörű fogsor is rávillant.

Most nézte meg először tüzetesebben a vele szemben ülő, fiatal lányt. Mint rövidesen, már a folyosón egymás mellett állva, a sötétbe boruló alföldi tájat nézve kiderült: Erzsébetet. Aki, s erre is gyorsan akadt válasz, nem azért jött ki, hogy rágyújtson.

„És te, nem szivarozol?” A lány kérdésére Jancsi rövid értekezésbe fogott a havannák általa csak messziről csodált aromájáról, jól tudva persze az erdélyi és anyaországi szóhasználat közötti eltérést, miszerint az, hogy szivar, a Jancsi országánál nagyobb, egykori ország részben cigarettát is jelent. Ezen ismét jót derültek, s ami kellemes meglepetésként érte a pesti fiút, a lány kísérei is átragadt jókedvük, amikor visszaléptek a kupéba. Nem méregették őket vénasszonyos, a kacagást a korabeli, gulyáskommunista anyaországban oly gyakran kísérő, barátságtalan fapofával, a szokásos merev bizalmatlansággal.

Ahogy a fiú útitársai mondanák: „negyedórácskán belül” mégis megfeszültek az arcvonások és halkabbá vált a szó.

Sutyorogva arról kezdtek már beszélni az útitársai, hogy mi vár rájuk a határon, ahol majd „béjönnek a fináncok”, s hogy azok mi mindent elvehetnek. Azt is elmondta egy élelmesebb fiatalasszony, hogy miket lehet, mit érdemes éppen emiatt a pakkok tete-

jén tartani. Például, úgymond ajándékként, hát persze, szívből jövőként, egy pakli szivarkát. Vagy bánja a fene, akár egy egész kartonnal, de melyik csomag tetején? – tanakodtak.

Jancsi hallgatta egy ideig az archaikus nyelv és a román-francia-angol szószörnyszülöttek különös keverékével előadott cihelődés suttogó mondatait („kis ügyeske ez a kazetofon!”, „műes csak egy pungába rakjuk, oszt reá a Marlboro szivart a fináncnak, s hát tües hogy?”, „idesanyaaam, nem tett bé a vinyetas szendvicből, az egész útra, csak kettecskét?”), aztán csak előhozakodott a maga bajával.

Egy fura pók, valami Erdélyből nemrég áttelepült ismerős kérte meg őt, előmászva valahonnét, de már a vonatnál, az indulás pillanatában, hogy ugyan, vigye el ezt a pár jegygyűrűt Székelyföldre tartó útjának első állomására, Nagyváradra, ha már úgyis megalszik ott, körbelátogatva erdélyi s partiumi ismerőseit.

Hiába kerültek ugyanis az akkorig éppen ötezredik születésnapját ünneplő Romániához annak idején az erdélyi aranylelőhelyek, a jegyrendszerig süllyedő „aranykorban”, ahogy abban az időben hivatalosan nevezték az 1980-as éveknek ezt a szegmensét, már az arany is hiánycikk, magyarázta ott, a Keletiben, a szúrós, hideg estében Jancsi erdélyi származású munkatársa.

A fiú tehát most, kissé tanácstalanul, felállt, és cihelődő utastársai között ő is pakolni kezdett. Rövidesen előhúzta hátizsákjából a kis papírdobozkát, s elővette a két jegygyűrűt: „Ha már a határról beszélünk, nekem meg ezeket kéne átjuttatni valahogy!”

Maszk

A fülkében az asszonyok egy pillanatra abbahagyták a csomagolást, és mindannyian Jancsira néztek.

Aztán Erzsébetre.

A román vámservezek szorgos tisztje, aki a fülkébe toppanva kínos igyekezettel játszotta el, hogy egy kukkot sem ért saját anyanyelvén – kolozsvári magyar volt –, gyorsan felmérte: páran hazafelé tartanak, itt pedig, az ajtó melletti üléseken, egy jegyepár látogat el a szülőkhöz, Erdélybe.

Ez indokolta a kuncogást, az elfojtott jókedvet is – így okoskodott a vámos –, amely valahogy nem volt ismerős annyira az aranykor földjén és korszakában; különösen nem a vámvizsgálatnál. Mégis, kissé gyanakodva figyelte a fülkében utazók arcát, de csak a megszokott kép fogadta. Ez a magyar útlevéllal rendelkező fiatalember fogja tehát elvenni ezt a mezőségi faluban élő leányt. Beletúrt azért néhány zsákba, az ifjútól pedig rossz magyarságot mímelő kiejtéssel megkérdezte, hogy „pisztolet van?“, mert a szabály az szabály.

Nagyvárad vasútállomásán fújta ki magát az expressz, a lépcsőket már megrohanta a szokásos, bizarr, törökországi szibvásárra emlékeztető emberáradat annyi málhával, mintha folyamatban lenne a nagyváros kiürítése.

Jancsi már rég lehúzta a kezén viselt jegygyűrűt és visszatette a tokba, málhája is a hátára került, s megkapta útravalónak a kedves, meleg biztatásokat („s aztán vigyázkodjék magára!”) a nénémasszonyoktól, azzal a magyarországi utas felé áradó, mély szeretettel, amit errefelé, Erdélyben oly gyakran tapasztalt, és amitől kissé mindig kaptart a toroka.

A peronon álltak most Erzsébettel, aki leszállt, hogy gyorsan megtöltse vizes palackját –, ami persze tele volt Pest óta, alig hiányzott belőle.

Csak álltak és nézték egymást némán. Erzsébet is lehúzta a gyűrűt ujjáról és János felé nyújtotta. A fiatalembernek maradt még vagy tizenöt másodperce, hogy továbbmenjen, vagy inkább – egyre jobban vonzotta őt ez a lehetőség – hogy visszakapaszkodjon a vonatra, hiszen egészen Brassóig megvolt a jegye, a helyjegyet pedig akkoriban a magafajta utazó számára gyakran a kalauznak csúsztatott, magyar Lux vagy Amo-szappan jelentette.

Tíz.

Kilenc.

Tudta: ha elveszi, szépen, a gyűrűt a lány kezéből, akkor ez a történet örökké megmarad itt, ebben a pillanatban. Itt állnak majd szemben az éjszakában, a vasutasok sürgető kiáltása között. Itt állnak majd mindig ezzel a gyönyörű Erzsébettel, és nézik egymást úgy, mint az idők kezdetén nézhette egymást az első emberpár.

Nyolc.

Hét.

Ha ismét felszáll a továbbrobogni készülő, fújtató vonatra, tudta, hogy ez azt jelenti: soha többé nem megy el a Erzsébet mellől. Akkor viszont a történet nem véget ér, hanem elkezdődik, az idegen nyelven, furcsa, alt női hangon beolvasott vonatindulások zsvivájában, a személyvonat karbantartói által megcsavart, rejtélyes tartályokból sipítva előretörő, a peront elárasztó gőzfelhők párájában, a tülekedő tömegben, igen, akkor elkezdődik valami olyasmi, ami Pesten, pár órája, véget ért.

És az, ott Pesten, tényleg véget ért?

Hat, öt.

Nézték egymást elveszetten. Az ujjuk összeért.

Még négy másodperc.

Három.

Kettő.

Jancsi érzete, hogy bármit is lép, az végleges, és visszavonhatatlan. Erzsébet kinyújtott kézzel állt vele szemben, mell-

kasa sűrűn emelkedett, szemei kitágult pupillával itták a fiú pillantását.

Egy.

A szerelvény, mélyet szusszantva, újabb fehér gőzfelhőt eresztett magából, eltüntetve a meggypiros hátizsákos, borzas hajú fiút és fényes szemű, barna leányt.

Isten szőtte szőttes